

Η αλήθεια περί αιωνίου κολάσεως (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 22 Δεκεμβρίου, 2018

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΣΤΟΝ π. ΦΙΛΟΘΕΟ ΦΑΡΟ

Θεμελιώδης διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ Ὁρθοδόξου ἀνθρωπολογίας εἶναι ἡ περὶ δυσυνθέτου συστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. Τόσο ἡ Ἁγία Γραφή ὅσο καὶ ἡ Πατερικὴ διδασκαλία διατρανώνουν τὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ ἄνθρωπος συνίσταται ἀπὸ ψυχῆ, ἡ ὁποία εἶναι ἀθάνατος (Γέν. 2, 1) καὶ ἀπὸ τὸ θνητὸ σῶμα (Γεν. 3, 19).

Τὸ ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν ἀποθνήσκει καὶ ζεῖ αἰωνίως μετὰ τὸν βιολογικὸ θάνατο τοῦ ἀνθρώπου ἀποδεικνύεται μὲ μεγάλη εὐκολία ἀπὸ τὶς Βιβλικὲς Πηγές (βλ. ἐνδεικτ. Γεν. 15, 2. 15, 15. 23, 4. Ἐκκλ. 12, 3-5. Ἱερ. 15, 1. Ψαλμ. 38, 13. 118, 175, 119, 5. Ματθ. 10, 28. Ἐβρ. 11, 13. 13, 14. Α΄ Πέτρ. 2, 11). Ἐπίσης, τὸ ὅτι ἡ αἰώνια ὑπαρξὴ τῆς ψυχῆς ἀναλύεται ὡς συνέχεια τῆς ἐγκοσμίου ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ἡ τῆς ἐγγὺς τοῦ θελήματος τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ βιοτῆς ἢ τῆς μακρὰν αὐτοῦ καὶ κατὰ συνέπεια τῆς ἀπορρίψεως αὐτοῦ, εἶναι ἐπίσης αὐταπόδεικτο μέσα στὴν Ἁγία Γραφή. Ἐνδεικτικὰ στὸν Ἱερεμίᾳ διαβάζουμε: «Ἐγὼ κύριος ἐτάζω καρδίας καὶ δοκιμάζω νεφροὺς τοῦ δοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ» (17, 10). Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ Ματθ. 25, 40, 45 συμπεραίνουμε τὴν αἰώνια διάσταση τῶν πράξεών μας: «Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον **ἐποιήσατε** ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, **ἐμοὶ ἐποιήσατε** [...] ἐφ’ ὅσον **οὐκ ἐποιήσατε** ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, **οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε**».

Ἡ ἐγγὺς τοῦ Θεοῦ αἰώνια κατάστασις τῆς ψυχῆς ὀνομάζεται στὴν Ἁγία Γραφή «ζωὴ αἰώνιος» (Ματθ. 25, 46), «χαρὰ τοῦ Κυρίου» (Ματθ. 25, 21, 23), «βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 5, 3 καὶ περίπου ἄλλες 30 φορές), «βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 6, 20), «δεῖπνος τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου» (Ἀποκ. 19, 9), «παράδεισος» (Λουκ. 23, 43. Ἀποκ. 2, 7). Ἐνῶ ἡ μακρὰν τοῦ Θεοῦ αἰώνια κατάστασις τῆς ψυχῆς, ἡ ἐν ἐλευθέρᾳ βουλήσει δηλαδὴ ἀπόρριψη τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλεῖται «θάνατος» (Ἰωάν. 5, 24. 8, 51), «κόλασις αἰώνιος» (Ματθ. 25, 46), «σκότος τὸ ἐξώτερον» (Ματθ. 8, 12), «κάμιнос τοῦ πυρός» (Ματθ. 13, 42), «πῦρ αἰώνιον» (Ματθ. 18, 8. 25, 41), «κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων» (Ματθ. 8, 12. Λουκ. 13, 28).

Στὸ σύντομο αὐτὸ ἄρθρο μας, μετὰ τὰ ἀνωτέρω εἰσαγωγικά, θὰ θέλαμε νὰ ἀπαντήσουμε ἐν «ὀλίγοις λόγοις» στὸ ἐρώτημα: «Εἶναι ἡ κόλασις αἰώνια ἢ ἔχει κάποτε τέλος;». Ὁ π. Φιλόθεος Φάρος καὶ ἄλλοι, ἐδραζόμενοι δῆθεν στὴν Ἁγία

Γραφή, καταλήγουν στο άντιαγιογραφικό και άντιπατερικό συμπέρασμα ότι ή κόλαση δέν εἶναι αἰώνια.

Ἄς δοῦμε, ὅμως, ἄν ἀληθεύουν αὐτά, τὰ ὁποῖα πιστεύουν καὶ κηρύσσουν ἢ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποδοχῆς ἐκ μέρους των τῆς κακοδοξίας τοῦ Ωριγένους, ὁ ὁποῖος «σκάνδαλον πολλοῖς καὶ ἀπωλείας πρόξενος γέγονε ... Φάσκει γὰρ οὗτος... καὶ **τέλος τῆς κολάσεως**, καὶ τὰ ἐξῆς τῶν βλασφημιῶν αὐτοῦ». (Κεδρηνοῦ, *Σύνοψις Ἱστοριῶν*, I. Bekker vol.1 [1838] 445), γι' αὐτὸ καὶ ἀφορίσθηκε ἀπὸ τὴν Ε΄ Οἰκουμενικῆ Σύνοδο (Βλ. Καρμίρη, Δογμ. Συμβ. Μν., τ. 1, 1952, σσ. 178-181.

Ἡ περὶ κολάσεως διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀποτελεῖ μέρος τοῦ βασικοῦ δόγματος τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὸ τῆς ἐσχατολογίας, δηλαδὴ τῆς ἀληθείας περὶ τῶν ἐσχάτων, τοῦ τέλους τῆς ἀνθρωπότητος καὶ συνεπῶς καταλαμβάνει καὶ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Πατερικῆς γραμματείας.

Κατὰ πρῶτον, ἄς προσδιορίσουμε τὶ εἶναι κόλαση. Κόλαση εἶναι ἢ αἰώνια ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ Δημιουργό του. Εἶναι κυρίως τὸ ἀδύνατον τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ συνέπεια ἢ ἀπόλυτη ἐμπειρία τῆς ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ. Τὸ «πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ» (Ματθ. 25, 41) τοῦ Κυρίου –ὁ ἀποκλεισμός τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεό– σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τὸ «δεῦτε πρὸς με» (Ματθ. 11, 28) –ἢ πρόσκληση γιὰ συνύπαρξη καὶ κοινωνία– ἀντικατοπτρίζουν τὴν ἀβυσσαλέα διαφορὰ τῆς μετὰ θάνατον καταστάσεως τῶν ψυχῶν, ἀναλόγως τῶν ἐλευθέρων ἐπιλογῶν τους.

Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι ἀθύπαρκτος. Εἶναι πλάσμα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἀντλεῖ τὴν ζωὴ ἀπὸ Αὐτὸν καὶ δικαιοῦνεται ὡς ὑπαρξη, ὅταν ἀποδέχεται τὴν ἀλήθεια αὐτῆ. Ὅταν, ὅμως, ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Δημιουργό του, ἀρχίζει νὰ ὑποφέρη καὶ νὰ εὐρίσκεται σὲ ἓνα αἰώνιο μαρτύριο. Ἀκόμη, ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' ὅσον εἶναι δημιούργημα τοῦ Προσωπικοῦ Θεοῦ, δύναται νὰ ὑπάρχη ὡς πρόσωπο, πὸ κοινωνεῖ μὲ τὸν Πλάστη του καὶ τὸν συνάνθρωπο. Ὅταν ἡ κοινωνία αὐτῆ λείπη, τότε ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι πρόσωπο καὶ αὐτοβασανίζεται. Λέγει ὁ Κάϊν στὸν Θεό: «Εἰ ἐκβάλλεις με... ἀπὸ τοῦ προσώπου σου... ἔσομαι στένων καὶ τρέμων» (Γέν. 4, 14). «Μὴ ἀπορρίψης με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου» (Ψαλμ. 50, 13), κραυγάζει ὁ Δαβίδ, ἐπειδὴ «ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον» (Ψαλμ. 142, 7). Συνεπῶς στὴν κόλαση, στὸν «τόπο τῆς βασάνου» (Λουκ. 16, 28), θὰ ὑπάρχη αὐτῆ ἢ στέρηση τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ καὶ τοῦ συνανθρώπου. Ἡ ἀλήθεια αὐτῆ διασώζεται στὸν διάλογο τοῦ Ἀββᾶ Μακαρίου μὲ τὸ κρανίον τοῦ εἰδωλολάτρου: «Ποία ἐστὶν ἡ παραμυθία, καὶ τίς ἡ κόλασις;», ρωτᾷ ὁ Ἀββᾶς. Καὶ δέχεται τὴν ἀπάντησιν: «Ὅσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, τοσοῦτόν ἐστὶν πῦρ ὑποκάτωθεν ἡμῶν, ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς ἐστηκότων ἡμῶν μέσον τοῦ πυρός· καὶ οὐκ ἔστι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον θεάσασθαί τινα· ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ἐκάστου, πρὸς τὸν ἑτέρου νῶτον κεκόλληται. Ὡς οὖν εὔχη ὑπὲρ ἡμῶν, ἐκ μέρους τις θεωρεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ ἑτέρου. Αὕτη ἐστὶν ἡ παραμυθία» (PG 65,

280AB).

Ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος, φυσικῶ τῷ τρόπῳ, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κατάστασις, στὴν ὁποία θὰ βρεθῆ αὐτὴ μετὰ θάνατον, θὰ εἶναι ἀτελεύτητος, ἀφοῦ ἐκεῖ δὲν θὰ ὑφίστανται οἱ ἔννοιες τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, παράγοντες συνδεδεμένοι μὲ τὴν ὕλη, οἱ ὁποῖοι καταδεικνύουν καὶ προσδιορίζουν τὴν ἐπίγεια πορεία τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι συνεπῶς ἀπαραίτητοι γιὰ τὸν ἀγῶνα πρὸς τὴν τελειότητα καὶ τὴν μετάνοια. (Πρβλ. Λουκ. 13, 25-28) Ὁ προφήτης Δανιὴλ λέγει: «Καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται, οὔτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ οὔτοι εἰς ὄνειδισμον καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον» (Δαν. 12, 2). Ἀκόμη στὸν προφήτη Ἡσαΐα (66, 24) διαβάζουμε: «Ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται». Μὲ τὸν ὄρο «σκώληξ» δηλώνεται ἡ βάσανος, ἡ ὁποία δὲν θὰ σταματήσῃ ποτέ, ὅπως τὸ σκουλήκι κατατρώγει συνεχῶς τὴν ὑπάρχουσα ὕλη, ἐνῶ τὸ «πῦρ», τὸ ὁποῖο δὲν σβήνει ποτέ, δηλώνει μὲ τὴν ὑπερβολικὴ θερμότητά του τὴν παντελεῖ ἔλλειψη δροσιᾶς καὶ ἀναπαύσεως.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μὲ σαφήνεια προσδιορίζει: «Οὐδὲ γὰρ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἡμέραις καὶ νυξίν ὁ χρόνος ἀριθμηθήσεται· ἔσται δὲ μᾶλλον **μία ἡμέρα ἀνέσπερος** τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης τοῖς δικαίοις φαιδρῶς ἐπιλάμποντος, τοῖς δὲ ἀμαρτωλοῖς **νυξ βαθεῖα ἀπέραντος**» (Ἐκδ. Ὁρθ. Πίστ. 15, 32-36).

Περὶ τῆς αἰωνιότητος αὐτῆς τῆς καταστάσεως μᾶς ἀναφέρουν οἱ Ἅγιοι Εὐαγγελιστὲς καὶ ὁ Απόστολος Παῦλος. Ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς προειδοποιεῖ καὶ αὐτὸς γιὰ τὴν αἰωνιότητα τῆς κολάσεως, τὴν ὁποία ἀνθρωπομορφικῶς παρομοιάζει μὲ πῦρ πὺρ δὲν σβήνει ποτέ: «Καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην [αὐτοῦ], τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει **πυρὶ ἀσβέστῳ**» (Ματθ. 3, 11. Βλ. καὶ Λουκ. 3, 17). Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς διασώζει τὰ λόγια τοῦ Ἰδίου τοῦ Κυρίου: «καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ **πῦρ τὸ αἰώνιον** (Μάρκ. 9, 43: «πῦρ τὸ ἄσβεστον») καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν **γέενναν τοῦ πυρός**» (Ματθ. 18, 8-9) Στὸ δὲ 25ο κεφ. διαβάζουμε: «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ [οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ **πῦρ τὸ αἰώνιον** τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ [...] καὶ ἀπελεύσονται οὔτοι εἰς **κόλασιν αἰώνιον**» (Ματθ. 25, 41-46). Στὰ χωρία αὐτὰ ὁ Κύριος ὁμιλεῖ καθαρὰ περὶ τῆς αἰωνιότητος τοῦ πυρός καὶ τῆς κολάσεως. Καὶ ἂς μὴ νομίσουμε ὅτι ἀναφέρεται στὸ πῦρ πὺρ παράγεται ἀπὸ τὴν καύση ξύλων. Ἐδῶ ὑπονοεῖται ἡ αἰώνιος τύψη τῆς συνειδήσεως, ἡ ὁποία θὰ κατατρώγῃ τὸν ἀνθρώπο, ἐπειδὴ δὲν ἔπραξε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ θὰ τὸν κάμνη νὰ ὑποφέρῃ αἰωνίως σὰν νὰ βρῖσκεται μέσα σὲ φωτιὰ καὶ νὰ καίγεται ὀλόκληρη ἡ ὑπαρξὴ του.

«Εἰς αἰώνιον κόλασιν», ἀναφωνεῖ ὁ Ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ π. Φιλόθεος Τὸν

άμφισβητεί!

Συνακολούθως και ο Απόστολος Παῦλος, γράφων πρὸς Θεσσαλονικεῖς, λέγει: «Οἵτινες δίκην τίσουσιν **ὄλεθρον αἰώνιον** ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ» (Β΄ Θεσ. 1, 9). Αὐτοὶ ποὺ δὲν ὑπακούουν στὸ Εὐαγγέλιο, λέγει ὁ Απόστολος τῶν Ἑθνῶν, θὰ τιμωρηθοῦν μὲ αἰώνιο ἐξολοθρεμό. Ὅχι γιὰ μερικά χρόνια, ἀλλὰ αἰωνίως.

Στὴν Πατερικὴ Γραμματεία πληθώρα αὐτοτελῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ χωρίων μαρτυροῦν περὶ τῆς αἰωνιότητος τῆς κολάσεως, ἐπιβεβαιούντων ὑπὲρ αὐτῆς τῶν λόγων τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου. Θὰ ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ κάποια ἀπὸ τὸ δυσμέτρητο πλῆθος αὐτῶν.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἀπαντώντας στὸ ἐρώτημα «εἰ τέλος ἔχει τὸ τῆς γέννησης πῦρ», χρησιμοποεῖ τὸ Μάρκ. 9, 48, τὸ ὁποῖο ἐπιβεβαιώνει τὴν αἰωνιότητα τῆς κολάσεως (βλ. PG 61, 75). Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἅγ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος στὴν Μ΄ Ὁμιλία του ἀναφέρεται στὸ αἰώνιο πῦρ ποὺ ἔχει τὸν ἴδιο σκοπὸ μὲ τὸν ἀκοίμητο σκώληκα καὶ δὲν σβήνεται ποτέ, ἀλλὰ καίει αἰωνίως γιὰ τοὺς πονηροὺς: «Ὁ τῷ ἀκοιμήτῳ σκώληκι συντέτακται, μὴ σβεννύμενον, ἀλλὰ διαιωνίζον τοῖς πονηροῖς» (PG 36, 412A). Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἀναφωνεῖ: «Φοβοῦμαι τὴν γέενναν, ὅτι ἀτελεύτητός ἐστι [...] Φοβοῦμαι τὸν σκώληκα τὸν ἰοβόλον, ὅτι ἀτελεύτητός ἐστι. Φοβοῦμαι τὴν κόλασιν τὴν οὐκ ἔχουσαν τέλος» (PG 77,1072). Καὶ ἄλλοῦ ἐπιβεβαιώνει: «Ἐκεῖ γὰρ ὁ σκώληξ τῶν κεκολασμένων ζήσει διηνεκῶς, καὶ οὐκ ἂν σβεσθεῖ τὸ πῦρ» (PG 70, 1449).

Ἐὰν ὁ π. Φιλόθεος καὶ οἱ συνακολουθοῦντες αὐτὸν εἶχαν μελετήσῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας Βασιλείου, τὴν ὁποία ἔδωκε στὸ ἐρώτημα «Εἰ ὁ μὲν τις δαρήσεται πολλὰς, ὁ δὲ ὀλίγας· πῶς λέγουσί τινες μὴ εἶναι τέλος τῆς κολάσεως;», θὰ εἶχαν κρυφθῆ καὶ θὰ ζητοῦσαν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, νὰ τοὺς συγχωρήσῃ -καὶ κυρίως τὸν π. Φιλόθεο- γιὰ τὸ θράσος τῆς ἀντιαγιογραφικῆς, ἀντιπατερικῆς καὶ ἀντιορθοδόξου διδασκαλίας τους περὶ τῆς μὴ αἰωνιότητος τῆς κολάσεως. Ἀπαντᾷ, λοιπόν, ὁ Ἅγιος Πατὴρ (θὰ παραθέσω τὴν ἀπάντησιν σὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοσιν, γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀναγνώστες): «Ὁ Κύριος ἀποφαίνεται (ἐνν. γιὰ τὴν αἰώνια τιμωρία τῶν ψυχῶν) ὅτι θὰ ἀπέλθουν στὴν αἰώνια κόλασιν καὶ ἄλλοτε ἀποπέμψει μερικοὺς στὸ αἰώνιο πῦρ τὸ ἐτοιμασμένο γιὰ τὸν διάβολο καὶ τοὺς ἀγγέλους του. Ἄλλοτε πάλι τὴν ἀναφέρει ὡς γέεννα τοῦ πυρὸς καὶ προσδιορίζει τὸ σημεῖο ὡς τὸν τόπο ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν δὲν τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ δὲν σβήνεται, ὅπως τὸ εἶχε πεῖ παλαιότερα μὲσω τοῦ προφήτου (ἐννοεῖ τὸ Ἡσ. 66, 24). Ἐνῶ, λοιπόν, αὐτὰ καὶ τὰ ὅμοια μὲ αὐτὰ τὰ βρίσκουμε σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου, ὅτι δηλαδὴ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους σὰν νὰ λησμόνησαν τὰ λόγια καὶ τὶς ἀποφάσεις τοῦ Κυρίου, προσυπογράφουν γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους ὅτι ἡ κόλασιν ἔχει

τέλος, για να αμαρτάνουν με περισσότερη παρρησία και όρμη. Εάν η αιώνια κόλαση έχει κάποτε τέλος, όπως ούποτε θα έχει πέρας και η αιώνια ζωή (δηλαδή ο παράδεισος). Όμως, εάν δεν δεχόμαστε το τέλος της αιώνιου ζωής, με ποια λογική θα δώσουμε τέλος στην αιώνια κόλαση; Επειδή ο όρος «αίwnιος» αναφέρεται με την ίδια έννοια και στα δύο (δηλαδή και στον παράδεισο και στην κόλαση), αφού λέγει ότι θα απέλθουν αυτοί στην αιώνια κόλαση, οι δε δίκαιοι στην αιώνια ζωή» (PG 31, 1265).

Είναι γεγονός ότι αυτή η διδασκαλία των Αγίων Πατέρων μας περί της αιώνιου κολάσεως δεν συνιστά προσωπική εκτίμηση, αλλά είναι αυτή αυτή η διδασκαλία του Θεανθρώπου Κυρίου. Τα περί «αιώνιου κολάσεως ρήματα» είναι «του **κακού αλεξήματα**, πολλά δε έξ απωλείας **εις σωτηρίαν φάρμακα**», κατά τον Μ. Βασίλειο (έπ. 46, PG 32, 000).

Ο άνθρωπος πορεύεται εν ελευθερία σε αυτή την ζωή και απολαμβάνει στην άλλη τα αποτελέσματα της ελεύθερης επιλογής του. «Εκρίθησαν οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών» (Αποκ. 20, 12) και «το τέλος είναι κατά τα έργα αυτών» (Β΄ Κορ. 11, 15). Εδώ έγκειται η σοφία, η φιλανθρωπία και η οντολογική αγάπη του Θεού προς το δημιούργημά Του. Στο ότι δεν βιάζει την προαίρεση του πλάσματός Του. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο θα ήταν ένας Θεός που καταναγκάζει τους ανθρώπους να Τον αγαπούν. Θα ήταν ένας Θεός τύραννος.

Η κόλαση υποθετικά θα μπορούσε να τελειώσει με την μετάνοια. Όμως, μετά θάνατον παύει ο αγώνας, αφού παύει να ενεργεί η βούληση του ανθρώπου (Βλ. Ίω. Χρυσ. PG 51, 347-354). «Ο ήττημένος ούκ αναπαλαίει εν τώ παρόντι τα πτώματα· λέλυται γάρ ο αγών, και των έσφαλμένων η διόρθωσις πέπαυται» (Νείλου, *Πρός Αγάθιον μονάζοντα*, PG 79, 845). «Επί κρίσεως ούκ έστι μετάνοια, ότι ο κριτής ούκ εις το συγγνώμη κατέστη, άλλ' εις το διακρίνει ομολογουμένας πράξεις» (Έφραιμ Σύρου, τ. 5, σ. 104).

Η πίστη, αγαπητέ μου π. Φιλόθεε, στην αιωνιότητα της κολάσεως δεν είναι μια ιδεολογική βεβαιότητα, αλλά κατοχυρώνεται με Βιβλικά και Πατερικά επιχειρήματα. Είναι κίνηση έμπιστοσύνης στην αγάπη του Θεού. Αυτή η αγαπητική έμπιστοσύνη στα όσα έχει πη ο Ίδιος ο Θεάνθρωπος Κύριος, είναι άσχετη με την ατομική κατανόηση και ατομική διανοητική αυτόρκεια περί των όσων ειπε και τα όποια αναφέρονται στην Αγία Γραφή και έρμηνεύονται από τους αυθεντικούς της έρμηνευτές, τους Αγίους Πατέρες της Ορθόδοξου Έκκλησίας μας.

Ζήτησε και Έσò και όσοι ακολουθούν τις διαστρεβλωμένες αντιλήψεις σου συχώρηση από τον Θεò και το πλήρωμα της Έκκλησίας και έξάγγειλε προς τον λαò του Θεού την Ορθόδοξη σωτηριώδη αλήθεια περί της αιωνιότητος της κολάσεως.

(Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Ορθόδοξος Τύπος» στις 23/11/2018)

ΣΧΕΤΙΚΑ:

[Η αιωνιότητα της κολάσεως \(Φώτιος Σχοινάς, Δρ. Φιλοσοφίας\)](#)

[Ομιλία περί της αιωνίου κολάσεως \(Αρχιεπίσκοπος Αστραχάν και Σταυρουπόλεως Νικηφόρος Θεοτόκης\)](#)